

Viborg Kommune
Att.: Martin Bjork Christensen

Vandmiljø & Friluftsliv
Ref. NAGVO
J.nr. 2021 - 54918
Den 15. december 2021

AFGØRELSE

i sag om anmodning om fravigelse af miljømål for en delstrækning af vandområde 07009, Vandløb Tårupgård

Miljøstyrelsen har truffet afgørelse efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål¹.

Miljøstyrelsen meddeler Viborg Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål ”*God økologisk tilstand senest 22. december 2021*” for en delstrækning af Vandløb Tårupgård, 07009, jf. bilag 1, tabel 1, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af projektet ”etablering af minivådområde hos Niels Densø Jensen”. Delstrækningen omfatter de øverste ca. 170 meter af vandområdet.

Afgørelsen er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. § 6 i bekendtgørelse om miljømål.

Sagens oplysninger

Viborg Kommune har ved henvendelse til Miljøstyrelsen den 16. november 2021 anmodet om tilladelse til at fravige miljømålet for en delstrækning af vandområde 07009, Vandløb Tårupgård. Delstrækningen omfatter de øverste ca. 170 meter af vandområdet.

Anmodningen er fremsendt i forbindelse med etablering af minivådområde i forbindelse med implementering af kollektive kvælstofvirkemidler.

Kommunens anmodning

Anmodningen fra Viborg Kommune er vedlagt følgende oplysninger:

- formålet med ansøgningen,
- projektbeskrivelse (udarbejdet af Velas) med oversigtskort, der bl.a. viser hvilken strækning af vandområde 07009, der anmodes om fravigelse af miljømål for,
- en beskrivelse af overfladevandområder, der vil blive fysisk ændret som følge af projektet samt betydninger for aktuel tilstand og målopfyldelse for disse
- redegørelse for afløbsforholdene i projektområdet før og efter projektet
- en beskrivelse af ændringernes betydning for aktuel tilstand og målopfyldelse for vandområdet og tilstødende vandområder,
- muligheden for alternativer til projektet,
- muligheden for tilpasninger af projektet

Til anmodningen er desuden vedlagt fotografier af den vandløbsstrækning, hvor projektet ønskes gennemført samt strækningerne nedstrøms og udløbet til Hjarbæk Fjord.

Kommunens anmodning er lagt til grund ved afgørelsen af sagen. Oplysningerne gennemgås herunder.

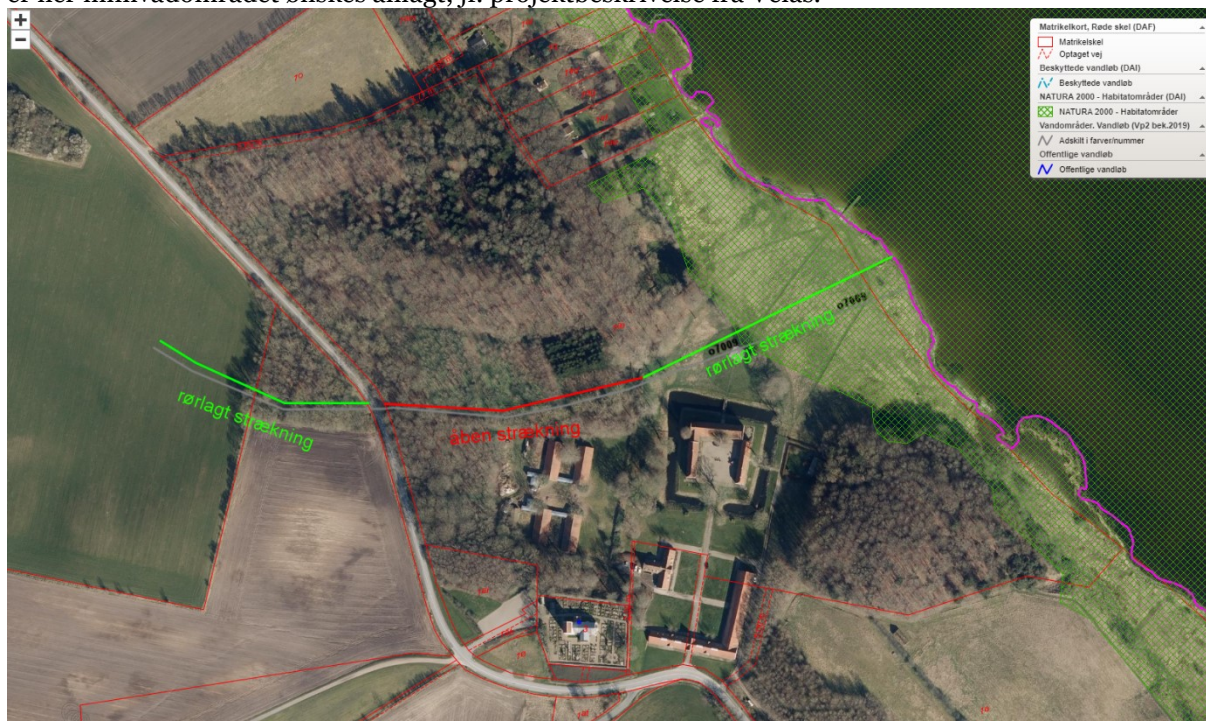
¹ Bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Kommunen oplyser, at formålet med projektet er at reducere den udvaskede mængde næringsstoffer til nedstrøms recipienter, i dette tilfælde Hjarbæk Fjord, kystvand 158. Hjarbæk Fjord har nuværende en dårlig økologisk tilstand jf.

Den nuværende tilstand er karakteriseret ved lav sigtedybde, som kommunen oplyser, typisk er udtryk for ubalance i næringsstofkredsløbet.

Hjarbæk Fjord er ligeledes en del af Natura-2000 område nr. 30. Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk.

Kortet neden for viser vandområde 07009's udstrækning. De øverste ca. 170 meter er rørlagte, og det er her minivådområdet ønskes anlagt, jf. projektbeskrivelse fra Velas.

Kommunen oplyser, at vandområde 07009 vil blive fysisk ændret ved anlæg af minivådområdet, der består af et vådområde og et sedimentationsbassin. De øverste ca. 170 meter opstrøms Virksundsvej vil således ændres fra rørlagt vandløb til minivådområde.

Kommunen oplyser, at vådområdet designes med flere bassiner, som renser drænvandet fra det eller de drænoplande, der afvander til minivådområdet. I tilknytning til vådområdet etableres et sedimentationsbassin, hvor sediment og partikelbundet fosfor bundfældes. Kvælstoffjernelsen foregår primært ved biologisk omdannelse af nitrat til frit gasformigt kvælstof via mikrobiel denitrifikation.

Kommunen oplyser, at minivådområdet modtager drænvand fra det drænedede oplandsareal til minivådområdet (drænopland). Drænoplandet omfatter for egnede arealer hele det sammenhængende drænsystem samt det direkte topografiske opland til dette, hvor minivådområdets areal udgør 1 % af drænoplandet. Minivådområdet bliver således en integreret del af drænsystemet, hvor det drænvand,

der før havde afløb direkte til vandløbet, nu passerer gennem minivådområdet, før det løber ud i vandløbet.

Kommunen vurderer, at påvirkningen af vandområdets nuværende tilstand vil være, at vandet vil have et lavere næringsstofindhold, men potentielt en varmere temperatur. Vandet bliver iltet ved iltningstrappe, før det løber i det åbne løb. Det vurderes samlet at have en neutral til positiv indflydelse på den benthiske invertebrater samt at have neutral effekt på fisk og makrofytter.

Kommunen har redegjort for afløbsforholdene i projektområdet før og efter projektet. I dag er ca. 15 meter åbent vandløb opstrøms Virksundvej. Ved besigtigelse 18. oktober 2021 (fotografier er medsendt som bilag) blev det konstateret, at der er en meget lille vandføring på denne strækning (2-3 liter per sekund). Kommunen vurderer, at denne mængde vil være uændret efter minivådområdet er anlagt, dog sandsynligvis med en tendens til mere stabil afstrømning som følge af bassinernes virkning som buffer.

Påvirkning af andre overfladevandområder i vandområdedistriktet

Kommunen oplyser, at vandområde 07009 har udløb til Hjarbæk Fjord. Endvidere oplyser kommunen, at fjorden ikke vil blive ændret fysisk i projektet og den eneste påvirkning vil være en reduceret tilførsel af næringsstoffer. Hjarbæk Fjord har nuværende en dårlig økologisk tilstand, hvor alle kendte tilstande er dårlige. Kommunen vurderer, at en lavere næringsstof belastning vil have en positiv effekt på tilstanden i Hjarbæk Fjord.

Muligheden for projektilpasninger og alternative projekter

Kommunen oplyser, at minivådområdet potentielt kan anlægges længere opstrøms på hoveddrænet som er vandområde 07009's kilde. Kommunen vurderer, at der dog aldrig vil blive passage for fisk op til denne strækning grundet vandløbets meget store naturlige faldforhold.

Plangrundlag

Det fremgår af bilag 1, tabel 1, til bekendtgørelse om miljømål¹, at der for vandområde Vandløb Tårupgård, 07009 er fastlagt et miljømål om bl.a. *"god økologisk tilstand senest 22. december 2021."*

Af basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027² fremgår det, at vandområdet er karakteriseret som et naturligt type 1 vandløb.

Desuden fremgår det, at tilstanden for de økologiske kvalitetselementer er følgende:

Smådyr	God
Fisk	Ukendt
Makrofytter	Ukendt
Nationalt specifikke stoffer	Ukendt
Samlet økologisk tilstand	God

Der er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt konkrete supplerende fysiske foranstaltninger for vandområdet, der skal sikre opnåelse af det fastlagte mål om *"god økologisk tilstand senest 22. december 2021"* jf. bilag 1 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

² <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>

Høring

Et udkast til afgørelse er sendt i høring hos Viborg Kommune den 13. december 2021 med en høringsperiode på fire uger.

Viborg Kommune har d. 15 december 2021 meddelt Miljøstyrelsen, at der ikke er bemærkninger til udkastet.

Retsgrundlag

§ 8, stk. 1-2, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer³:

”§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 4 i bekendtgørelse om miljømål¹:

”§ 4. Miljø- og fødevareministeren kan fravige de fastlagte miljømål, hvis

1) manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdet fysiske karakteristika eller i grundvandsforekomstens niveau, eller

[...]

Stk. 2. Følgende betingelser skal være opfyldt for at fravige fastlagte miljømål:

1) Ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.

2) Ændringerne skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.

3) De nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse af fastlagte miljømål, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan efter anmodning fra en myndighed og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at myndigheden under de omstændigheder og betingelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, kan fravige de fastlagte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer.

³ Bekendtgørelse nr. 499 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren foretager ved lejlighed den fornødne korrektion af konkrete miljømål, som en ændring efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til, jf. herved § 15, stk. 1, i lov om vandplanlægning.”

Vurdering og afgørelse

Det fremgår af anmodningen fra Viborg Kommune, at gennemførelse af ”etablering af minivådområde hos Niels Dengsø Jensen” vil indebære ændringer af de fysiske karakteristika for vandområde Vandløb Tårupgård, 07009. Ændringerne vil medføre, at vandløbets aktuelle tilstand på de pågældende ca. 170 meter vil blive ændret, og muligheden for at fastholde opfyldelse af det fastlagte miljømål som vandløb kan blive forhindret, idet delstrækningen vil blive omlagt fra rørlagt vandløb til et minivådområde.

Kommunen har oplyst, at minivådområdet ønskes anlagt på de øverste ca. 170 meter af det målsatte vandområde og vil modtage drænvand fra det drænedede oplandsareal. Minivådområdet bliver således en integreret del af drænsystemet, hvor det drænvand, der før havde afløb direkte til vandløbet, nu passerer gennem minivådområdet, før det løber ud i vandløbet.

Kommunen har vurderet, at minivådområdet potentielt kan anlægges længere opstrøms på hoveddrænet, men vurderer også, at der aldrig vil blive passage for fisk op til denne strækning grundet vandløbets meget store naturlige faldforhold. Anlæg af minivådområdet længere opstrøms vil således ikke udgøre en miljømæssigt væsentligt bedre løsning.

Kommunen har vurderet, at reduktionen af næringsstofindhold i vandet, en potentiel forøgelse af temperaturen samt påvirkningen af iltforhold, der afværges ved etablering af en iltningstrappe, vil have en neutral til positiv indflydelse på den bentiske invertebrater, samt at have neutral effekt på fisk og makrofytter i vandløbet.

Kommunen har dertil vurderet, at vandføringen vil være uændret ved anlæg af minivådområdet, med mulighed for en mere stabil vandføring grundet minivådområdets buffer effekt.

Nyttevirkningerne ved etableringen af minivådområdet som led i implementeringen af de kollektive kvælstofvirkemidler vurderes således større end nyttevirkningerne ved at opretholde det fastlagte miljømål i delstrækningen af vandområdet.

Endelig vurderes det, at den omhandlede vandløbsstrækning ikke i sig selv er af afgørende for vandplanlægningens formål om at fastlægge rammer for beskyttelse og forvaltning af overfladevand og grundvand, som bl.a. forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemers tilstand og, hvad angår deres vandbehov, også tilstanden for terrestriske økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemer.

Det vurderes på den baggrund, at omstændighederne og betingelserne for at meddele tilladelse til at fravige miljømål er til stede, jf. § 4, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse og miljømål¹, og der meddeles Viborg Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål ”*God økologisk tilstand senest 22. december 2021*” for en delstrækning af Vandløb Tårupgård, 07009, jf. bilag 1, tabel 1, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af ”etablering af minivådområde hos Niels Dengsø Jensen”.

Der er ikke ved vurderingen af, om tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål for vandområde 07009, kan meddeles, i øvrigt foretaget en vurdering af ”etablering af minivådområde hos Niels Dengsø Jensen”, og tilladelsen forudsætter, at projektet i øvrigt kan godkendes efter relevant lovgivning.

Vandområdet 07009 i sin nuværende form vil fortsat være omfattet af den konkrete vandplanlægning, herunder beskyttelse mod forringelse og omfattet af et konkret miljømål. Revision af karakteriseringen af vandområdet, herunder afgrænsning og typologisering, vil i forlængelse af gennemførelsen af projektet ske ved førstkommande lejlighed.

Der foretages ved lejlighed korrektion af det fastlagte miljømål for delstrækningen af vandområdet, som afgørelsen giver anledning til.

Viborg Kommune bedes ved projektets gennemførelse sende en konkret beskrivelse af de fysiske ændringer, der er foretaget til vandområdets afgrænsning, forløb eller definition til Miljøstyrelsen, vandmiljoefriluftsliv@mst.dk

Med venlig hilsen

Nanna Granlie Vossen
Ferskvandsbiolog | Vandmiljø & Friluftsliv
+45 21 57 86 82 | nagvo@mst.dk